

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

منشور اخلاق پژوهش

با یاری از خداوند سبحان و اعتقاد به اینکه عالم محضر خداوند است و همواره ناظر بر اعمال انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش پژوهش و نظر به اهمیت جایگاه و دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری ما دانشجویان و اعضای هیات علمی واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی متعهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تخطی نکنیم:

- ۱- اصل برائت: التزام به برائت جویی از هرگونه رفتار غیر حرفه ای و اعلام موضوع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به شائب های غیر علمی می پالایند.
- ۲- اصل رعایت انصاف و امانت: تعهد به اجتناب از هر گونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۳- اصل ترویج: تعهد به رواج دانش و اشاعه نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۴- اصل احترام: تعهد به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خودداری از هرگونه حرمت شکنی.
- ۵- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (انسان حیوان و نبات) و سایر صاحبان حق.
- ۶- اصل راز داری: تعهد به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد سازمان ها و کشورها و کلیه افراد و نهادهای مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از هر گونه پنهان سازی حقیقت.
- ۸- اصل مالکیت مادی و معنوی: تعهد به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۹- اصل منافع ملی: تعهد به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور در کلیه مراحل پژوهش.

امضاء پژوهشگر:



دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

دانشکده اقتصاد و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (MA)

گرایش :

اقتصاد انرژی

عنوان :

بررسی رابطه درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصاد در ایران

استاد راهنما :

غلامرضا عباسی

استاد مشاور :

محمد علی خطیب سمنانی

پژوهشگر :

معصومه ابوطالبی فرد

زمستان ۱۳۹۱

تقدیم به :

تقدیم به پدر و مادرم که با مهربانی و صبوریشان ، مرا با خوب زیستن آشنا کردند و تقدیم به همه عزیزانی که مرا در روزهای سخت تنها نگذاشتند.

تشکر و قدردانی :

در این جا وظیفه ی خود می دانم که از تمام عزیزانی که به من در انجام پایان نامه کمک کردند و در تمامی مراحل مرا از راهنمایی ها و تجربیاتشان بهره مند کردند تشکر و قدردانی نمایم:

در ابتدا از زحمات اساتید محترم، استاد راهنمای گرانقدر ، جناب آقای دکتر غلامرضا عباسی و هم چنین استاد مشاورم جناب آقای دکتر محمد علی خطیب سمنانی که در تمامی مراحل انجام پایان نامه همراه من بودند و مرا یاری می کردند ، کمال تشکر و سپاسگذاری را دارم.

از مسئولین و همه کسانی که در این امر از هیچ کمکی دریغ ننموده اند و همواره مرا راهنمایی می - کردند تشکر و قدردانی می شود.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب معصومه ابوطالبی فرد دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۷۰۸۵۰۲۷۴۰۰ در رشته اقتصاد انرژی که در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۹ از پایان نامه خود تحت عنوان: بررسی رابطه درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصاد در ایران

با کسب نمره ۱۷.۵ و درجه بسیارخوب دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی :

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ : ۱۳۹۱/۱۱/۲۹

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای/خانم معصومه ابوطالبی فرد از پایان نامه خود دفاع نموده و

با نمره ۱۷/۵ بحروف هفده ونیم و با درجه بسیار خوب مورد تصویب قرار گرفت .

امضاء استاد راهنما :

فصل اول : کلیات پژوهش

- ۱-۱) مقدمه..... ۲
- ۲-۱) بیان مساله تحقیق..... ۳
- ۳-۱) اهمیت موضوع تحقیق..... ۶
- ۴-۱) هدفهای تحقیق..... ۶
- ۵-۱) سوالات یا فرضیه های تحقیق :..... ۶
- ۱-۵-۱) سوالات تحقیق :..... ۶
- ۲-۵-۱) فرضیه های تحقیق..... ۷
- ۶-۱) مدل تحقیق..... ۷
- ۷-۱) متغیرها و واژه های کلیدی..... ۷
- ۸-۱) روش تحقیق..... ۸

فصل دوم: ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق

- ۱-۲) مقدمه..... ۱۰
- ۲-۲) درآمدهای نفتی و اثرگذاری آنها بر اقتصاد..... ۱۱
- ۳-۲) بیماری هلندی..... ۱۴

- ۱۵..... ماهیت بیماری هلندی (۱-۳-۲)
- ۱۷..... نشانه های بیماری هلندی (۲-۳-۲)
- ۱۸..... آثار بیماری هلندی (۳-۳-۲)
- ۲۱..... درمان بیماری هلندی (۴-۳-۲)
- ۲۲..... پیشینه تحقیق (۴-۲)
- ۲۳..... مطالعات خارجی (۱-۴-۲)
- ۳۰..... مطالعات داخلی (۲-۴-۲)
- ۳۷..... نتیجه گیری : (۵-۲)

فصل سوم : نقش درآمدهای نفتی در اقتصاد ایران

- ۴۱..... مقدمه (۱-۳)
- ۴۲..... جایگاه نفت در اقتصاد ایران (۲-۳)
- ۴۸..... مکانیزم های اثرگذاری نفت بر اقتصاد ایران (۳-۳)
- ۴۸..... تولید ناخالص داخلی و رشد اقتصادی (۱-۳-۳)
- ۵۰..... ساختار صنعتی کشور (۲-۳-۳)
- ۵۱..... نرخ ارز (۳-۳-۳)
- ۵۳..... بازارهای مالی (۴-۳-۳)
- ۵۴..... نتیجه گیری (۴-۳)

فصل چهارم : معرفی و برآورد مدل

- ۱-۴ (مقدمه..... ۵۷
- ۲-۴ (داده های آماری ۵۷
- ۳-۴ (نتایج آزمون ریشه واحد ۶۰
- ۴-۴ (الگوی خود توضیح برداری با وقفه های گسترده و الگوی تصحیح خطا..... ۶۳
- ۵-۴ (نتایج برآورد مدل های انتخابی ۶۶
- ۱-۵-۴ (برآورد مدل بخش صنعت..... ۶۶
- ۲-۵-۴ (برآورد مدل بخش خدمات ۷۲
- ۳-۵-۴ (برآورد مدل بخش کشاورزی ۷۷
- ۶-۴ (خلاصه ۸۱

فصل پنجم: نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات

- ۱-۵ (نتیجه گیری ۸۴
- ۲-۵ (پیشنهادات ۸۵
- منابع ۸۹

فهرست نمودارها و شکلها



شکل ۳-۱: سهم درآمدهای نفتی از کل درآمدهای دولت.....	۴۴
شکل ۳-۲: سهم بخش نفت از تولید ناخالص داخلی.....	۴۴
نمودار ۳-۱: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سرانه کشور.....	۴۹
نمودار ۳-۲: همبستگی تولید و درآمدهای نفتی در ایران.....	۴۹
شکل ۴-۱ مقادیر واقعی و برازش شده مدل فوق را نشان میدهد.....	۶۸
شکل ۴-۲) آزمون CUSUMT.....	۶۹
شکل ۴-۳ مقادیر واقعی و برازش شده مدل F.....	۷۴
شکل ۴-۴) آزمون CUSUMS.....	۷۴
شکل ۴-۵) آزمون CUSUMT.....	۷۵
شکل ۴-۶ نمودار برازش مقادیر واقعی و برآورد شده.....	۷۸
شکل ۴-۷) آزمون CUSUMS.....	۷۹
شکل ۴-۸) آزمون CUSUMT.....	۷۹

فهرست جداول

جدول ۱-۳ : سهم درآمدهای نفتی از درآمدهای دولت.....	۴۵
جدول ۲-۳ : سهم بخش نفت از تولید ناخالص داخلی.....	۴۶
جدول ۱-۴) نتایج آزمون مانایی متغیرها (اعداد داخل پرانتز معرف P- value هستند).....	۶۱
جدول ۲-۴) نتایج آزمون مانایی متغیرها (اعداد داخل پرانتز معرف P- value هستند).....	۶۲
جدول ۳-۴) درجه مانا بودن متغیرها.....	۶۳
جدول ۴-۴) نتایج برآورد الگوی پویای بخش صنعت.....	۶۷
جدول ۵-۴) نتایج برآورد الگوی بلند مدت مدل بخش صنعت.....	۷۰
جدول ۶- ۴) نتایج برآورد الگوی تصحیح خطا بخش صنعت.....	۷۱
جدول ۷-۴) نتایج برآورد الگوی پویای بخش خدمات.....	۷۳
جدول ۸-۴) نتایج برآورد الگوی بلند مدت مدل بخش خدمات.....	۷۵
جدول ۹- ۴) نتایج برآورد الگوی تصحیح خطا بخش خدمات.....	۷۶
جدول ۹-۴) نتایج برآورد الگوی پویای بخش کشاورزی.....	۷۷
جدول ۱۰-۴) نتایج برآورد الگوی بلند مدت بخش کشاورزی.....	۸۰
جدول ۱۱- ۴) نتایج برآورد الگوی تصحیح خطا بخش کشاورزی.....	۸۱

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱) مقدمه

بخش نفت در بیش تر کشورهای صادر کننده ی نفت، دولتی بوده و درآمدهای نفتی متعلق به دولت می باشد. با توجه به سهم بالای درآمدهای نفت در بودجه و تولید ناخالص داخلی کشورهای صادر کننده نفت، افزایش یا کاهش درآمدهای نفتی منجر به تغییر ارزش حقیقی پول داخلی این کشورها و به دنبال آن انقباض یا انبساط بخشهای مختلف اقتصادی می شود. مطالعات تجربی نشان می دهند که درآمدهای ارزی حاصل از رونق صادرات نفت یا هر ماده اولیه دیگر آثار منفی شدیدی در بسیاری از کشورهای صادر کننده نفت در بلندمدت به جای گذاشته است. این پدیده در ادبیات اقتصادی با عنوان بیماری هلندی شناخته شده است. ایران کشوری نفت خیز و دارای درآمدهای سرشار نفتی می باشد که منبع اصلی تامین کننده هزینه های دولتی می باشد. درآمدهای نفتی می توانند بر بخش های مختلف اقتصادی اثر بگذارند. به همین دلیل در این تحقیق سعی می شود تا اثر درآمدهای نفتی را بر سه بخش اقتصادی ایران (خدمات، کشاورزی و صنعت) را مورد بررسی قرار دهیم. در این فصل کلیات تحقیق فوق را بیان می کنیم.

۱-۲) بیان مساله تحقیق

اقتصاد ایران به شدت وابسته به درآمدهای نفت و درآمد ناشی از صادرات نفت می‌باشد. تاثیر پذیری وضعیت اقتصادی کشور از درآمدهای نفتی امری انکار ناپذیر است. درآمدهای نفتی تاثیر دو گانه‌ای بر وضعیت اقتصادی ایران دارند. از یک سو شاهد رشد اقتصادی مناسب در سالهایی هستیم که درآمدهای نفتی رشد ملایم و آرامی داشته‌اند و در حقیقت رشد ملایم درآمدهای نفتی، رشد اقتصادی را از طرف عرضه و تقاضا تقویت می‌کند. از طرف دیگر شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد رونق درآمدهای نفتی در برخی دوره‌ها در اقتصاد ایران منجر به انبساط بخشهای غیر قابل مبادله (مانند بخش مسکن و خدمات) و انقباض بخشهای قابل مبادله (مانند کشاورزی و صنعت) شده است.^۱ (مهرآرا و نیری، ۸۸)

قیمت نفت نقش مهمی در تحولات اقتصاد جهانی ایفا می‌کند. مانند بسیاری از کالاهای اولیه، کشش قیمتی تقاضای نفت پائین بوده و اندک جا به جایی در عرضه و تقاضا منجر به تغییرات شدیدی در قیمت و در نتیجه درآمد کشورهای صادرکننده می‌گردد. اما تأثیر تغییرات قیمت نفت و درآمدهای نفتی بر کشورهای نفتی به ساختار اقتصادی و شدت وابستگی آن‌ها به نفت بستگی دارد. بخش نفت در بیش تر کشورهای صادر کننده دولتی بوده و درآمدهای نفتی متعلق به دولت می‌باشد. با توجه به سهم بالای درآمدهای نفتی در بودجه و تولید ناخالص داخلی این کشورها، شوک‌های نفتی باعث افزایش ارزش حقیقی پول داخلی این کشورها و به دنبال آن انقباض بخش تولید کالاهای قابل تجارت (به ویژه کالاهای صادراتی) و گسترش بخش تولید کالاهای غیر قابل تجارت می‌شوند. مطالعات تجربی نیز نشان می‌دهند که درآمدهای ارزی حاصل از رونق صادرات نفت یا هر ماده اولیه دیگر آثار منفی شدیدی در بسیاری از این کشورها در بلندمدت به جای گذاشته است. در ادبیات اقتصادی این پدیده تحت عنوان بیماری هلندی شناخته شده است. در اثر بیماری هلندی شاهد رشد نابرابر بخش‌های اقتصادی خواهیم بود. این رشد

۱. مهرآرا، محسن - مکی نیری، مجید "بررسی رابطه غیرخطی میان درآمدهای نفتی و رشد اقتصادی با استفاده از روش حداستانه‌ای (مورد ایران) "مطالعات اقتصاد انرژی

نامتوازن به نفع بخش خدمات (یا غیر قابل تجارت) و به زیان بخش های صنعت و کشاورزی (یا قابل تجارت) بوده و باعث تضعیف توان اقتصادی کشور صادر کننده ی کالای اولیه می گردد.

بررسی آثار درآمدهای نفتی بر روی متغیرهای کلان اقتصادی نیازمند یک مدل کلان اقتصادی می باشد که نحوه وارد شدن درآمدهای نفتی در تولید ناخالص داخلی و هم چنین ساختار اقتصادی کشور را نشان دهد. در مطالعات انجام شده برای کشورهای صادرکننده ی نفت، ، بیماری هلندی به عنوان مهم ترین مبانی تئوریکی موجود به حساب می آید.

امروزه در ادبیات اقتصادی به اثرات زیانبار حاصل از شوک های نفتی بیماری هلندی می گویند . برای توضیح این پدیده کالاها را به دو دسته ی کلی کالاهای قابل مبادله که قیمت آنها در بازارهای بین المللی تعیین می گردد و کالاهای غیر قابل مبادله :شامل کلیه کالاهایی است که فقط در داخل کشور قابل مبادله است، تقسیم می کنند .بنابراین قیمت کالاهای غیر قابل مبادله بین کشورها متفاوت خواهد بود.

افزایش ناگهانی و یک باره درآمد ارزی به صورت برون زا، مانند افزایش قیمت نفت و به دنبال آن افزایش درآمدهای نفتی، باعث بروز مازاد در تراز پرداختها و افزایش تقاضای کل می گردد .با فرض جذب این مازاد در اقتصاد داخلی از کانال های پولی و مالی، تقاضای اقتصاد به سرعت افزایش می یابد .اگر هر دو نوع کالاهای قابل مبادله و غیر قابل مبادله کالاهایی نرمال باشند، تقاضا برای هر دوی آن ها افزایش خواهد یافت .بدیهی است که پس از بالا رفتن تقاضا، میزان افزایش قیمت ها بستگی به واکنش طرف عرضه دارد .از آن جایی که عرضه ی کالاهای غیرقابل مبادله در کوتاه مدت بی کشش است و در مقابل عرضه کالاهای قابل مبادله از طریق واردات قابل افزایش است، لذا قیمت نسبی کالاهای غیرقابل مبادله افزایش می یابد .بدین ترتیب نرخ ارز حقیقی تقویت می شود. افزایش قیمت نسبی کالاهای غیرقابل مبادله سبب می شود که منابع قابل تحرک از سایر بخش های اقتصاد خارج شده و جذب بخش غیرقابل مبادله شوند

هدف مطالعه ی حاضر بررسی تأثیر درآمدهای نفتی بر بخشهای مختلف اقتصادی شامل کشاورزی، صنعت و خدمات در ایران می باشد. پرسش اصلی تحقیق عبارت است از: آیا بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصادی (کشاورزی ، صنعت و خدمات) رابطه‌ای وجود دارد؟ لذا در این مطالعه به سه پرسش زیر پاسخ خواهیم داد :

۱) آیا بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش کشاورزی رابطه‌ای وجود دارد؟

۲) آیا رابطه منفی بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش صنعت وجود دارد؟

۳) آیا رابطه مثبت بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش خدمات وجود دارد؟

۱-۳) اهمیت موضوع تحقیق

ایران یکی از کشورهای نفت خیز بوده و از صادر کنندگان اصلی نفت در جهان به شمار می‌رود ، و از طرفی اقتصاد آن وابستگی شدیدی به درآمدهای نفت و بخش نفت دارد. با توجه به این موارد و این نکته که درآمدهای نفتی مهمترین منبع درآمدی دولت به منظور تامین هزینه‌هایش می‌باشد ، اثر درآمدهای نفتی بر وضعیت اقتصادی کشور را نمی‌توان انکار نمود . به همین دلیل سعی بر آن است که در تحقیق فوق اثر درآمدهای نفتی را بر بخشهای مختلف اقتصادی ایران مورد بررسی قرار دهیم.

۱-۴) هدفهای تحقیق

در این تحقیق رابطه بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصادی را در ایران ، بعنوان یکی از کشورهای عمده صادر کننده نفت در جهان ، مورد بررسی قرار خواهیم داد . هدف تحقیق حاضر نشان دادن چگونگی و نحوه اثر گذاری درآمدهای نفتی بر روی بخشهای در نظر گرفته شده اقتصادی در ایران و ارائه راهکارهای مناسب به منظور تاثیر بهتر این درآمدها بر روی بخشهای اقتصادی و یا ارائه راهکارهایی برای جلوگیری از اثرات منفی درآمدهای مذکور در اقتصاد می‌باشد.

بنابراین با توجه به مطالب بیان شده ، هدف اصلی تحقیق فوق عبارت است :

"بررسی اثر درآمدهای نفتی بر روی ارزش افزوده بخشهای مختلف اقتصادی ایران"

۱-۵) سوالات یا فرضیه های تحقیق :

۱-۵-۱) سوالات تحقیق :

در این مطالعه به سه پرسش زیر پاسخ خواهیم داد :

۱) آیا بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش کشاورزی رابطه‌ای وجود دارد؟

۲) آیا رابطه منفی بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش صنعت وجود دارد؟

۳) آیا رابطه مثبت بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش خدمات وجود دارد؟

۱-۵-۲) فرضیه‌های تحقیق

در این تحقیق با توجه به پرسش مطرح شده در بخش قبلی، سعی می‌شود تا سه فرضیه زیر را آزمون نماییم:

۱. رابطه منفی بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش کشاورزی وجود دارد.

۲. رابطه منفی بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش صنعت وجود دارد.

۳. رابطه مثبت بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخش خدمات وجود دارد..

۱-۶) مدل تحقیق

در این پژوهش پس از انتخاب متغیرهای اثرگذار در هر بخش و جمع آوری داده‌های مورد نظر، با استفاده از الگوی خودبازگشتی با وقفه‌های توزیع شده (ARDL) و با استفاده از نرم افزار microfit مدل مورد نظر برآورد می‌شود.

۱-۷) متغیرها و واژه‌های کلیدی

درآمدهای نفتی: این درآمد شامل فروش نفت خام، فروش فرآورده‌های نفتی و در برخی سالها فروش گاز طبیعی است

ارزش افزوده بخش کشاورزی: گروه کشاورزی مجموعه فعالیت‌های زراعی، دامپروری و شکار، جنگلداری، ماهیگیری و خدمات کشاورزی را شامل می‌شود. در طبقه بندی نظام حساب‌های ملی ایران متغیرهای اساسی مربوط به مجموعه این فعالیت‌ها در پنج بخش زراعت، دامپروری و شکار، ماهیگیری، جنگلداری و خدمات کشاورزی مورد برآورد و محاسبه قرار می‌گیرد.

ارزش افزوده بخش صنعت: گروه صنایع و معادن شامل فعالیت‌های تولیدی در بخش‌های "معادن"، "صنعت"، "تولید و انتقال و توزیع نیروی برق"، "تصفیه و توزیع گاز طبیعی و گاز مایع"،

"جمع آوری و تصفیه و توزیع آب" و "فعالیت های ساختمانی مشتمل بر احداث و توسعه ساختمان های مسکونی، غیر مسکونی و نیز احداث و توسعه راه ها، تونل ها، کانال ها، فرودگاه ها، بنادر و امور ساختمانی مشابه" می باشد.

ارزش افزوده بخش خدمات : گروه خدمات شامل فعالیت های خدماتی در بخش های "بازرگانی ، رستوران و هتلداری" ، "حمل و نقل ، انبارداری و ارتباطات" ، "خدمات موسسات پولی.

۱-۸) روش تحقیق

این تحقیق در پنج فصل طبقه بندی می شود ، فصل اول به کلیات تحقیق اختصاص دارد. در فصل دوم مروری بر مطالعات انجام شده در زمینه مذکور انجام شد و بیماری هلندی را نیز مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهیم داد. در فصل سوم، نقش درآمدهای نفتی در اقتصاد ایران بررسی شده و فصل چهارم به تخمین مدل و نتایج آن اختصاص دارد. در این فصل به منظور بررسی تجربی مباحث مطرح شده مدل اقتصادسنجی متناسب با موضوع ارائه شده و مدل مذکور برای ایران برآورد می شود و با توجه به نتایج به تجزیه و تحلیل رابطه بین درآمدهای نفتی و ارزش افزوده بخشهای مختلف برای ایران پرداخته می شود و در پایان توصیه های سیاستی در این زمینه ارائه می شوند. لذا روش تحقیق در پایان نامه حاضر روش تحقیق کتابخانه ای بوده و آزمونهای تجربی نیز با روش استاندارد اقتصاد سنجی صورت می گیرد.